

ADVIES 2101

Advies op het besluit van de Vlaamse Regering over de financiering van een vernieuwend aanbod in de preventieve gezinsondersteuning

Datum: 6 januari 2021

Voorzitter: Ines De Geest (ad interim)

Aanwezigen: Ajar Bentaha, Anita Nyame, Fien Morren, Floren Muys, Franka Foré, Ines De Geest, Jan Langeraert, Marnik De Bont, Maryline Thiry, Paulien Herck, Priscilla Keuppens, Samuel-Joe Munanga

De Vlaamse Jeugd Raad, in vergadering op 6 januari 2021, onder voorzitterschap van Ines De Geest (ad interim), en met bovenvermelde aanwezigen, adviseert unaniem het volgende:

1. Zet in op een goede synergie tussen jeugdwerk en jeugdhulp. Doe dat door samenwerkingen en de kracht van beide sectoren te combineren. Maak daar een belangrijke voorwaarde van bij het goedkeuren van projecten. 4
2. Sta toe dat er verschillende OverKop-modellen zijn die zijn aangepast aan de noden van de desbetreffende regio en die rekening houden met lokale contexten en jongeren én het bestaande zorg- en jeugdwerkeraanbod. 4
3. Werk een langetermijnvisie uit voor OverKop. 4
4. Zet participatie centraal in de projectoproep, de lokale uitrol én de inrichting van de OverKop-huizen. Betrek de lokale jeugdleden. 5
5. Hou zowel bij het design en de criteria van de projectoproep, als bij de lokale uitrol van de OverKop-huizen rekening met de 7 B's van drempelverlagend werken: betaalbaarheid, beschikbaarheid, bereikbaarheid, begrijpbaarheid, bruikbaarheid, bekendheid en betrouwbaarheid. 5
6. Maak de geleerde lessen van de vijf pioniers kenbaar zodat anderen ervan kunnen leren. 7
7. Zorg ervoor dat de evalueer na drie jaar aangepast is aan de manier van werken en eigenheid van de OverKop-huizen. Betrek ook jongeren bij het evaluatieproces. 7
8. 100.000 euro per OverKop-huis is een te klein budget. Zorg ervoor dat projecten worden geselecteerd die door hun manier van werken of potentieel toch resultaten kunnen boeken. Moedig lokale besturen aan tot cofinanciering. 7
9. Maak de regels rond cofinanciering glashelder zodat daarover geen verwarring kan ontstaan. 7

- 10.** Zorg ervoor dat de genoemde partners zoals lokale besturen, jeugdwerk, CAW's, CLB's, 1Gezin1Plan ... op voorhand en via verschillende wegen op de hoogte zijn van de aankomende projectoproep. Geef indien mogelijk voor 1Gezin1Plan ook een contactpersoon met wie geïnteresseerde indieners contact kunnen opnemen. 8
- 11.** Sta toe dat het eerste projectjaar voor nieuwe OverKop-huizen nog een ontwikkelingsjaar is. Dat jaar is nodig om de dienstverlening op punt te stellen, jongeren en partners te betrekken, cofinanciering te zoeken, een geschikte locatie te vinden ... 8
- 12.** Zorg ervoor dat jongeren van meet af aan mee aan tafel zitten. Een eerste stap om dat te verwezenlijken is door lokale jeugdleden en jeugdwerk op de hoogte te stellen van deze projectoproep. 8
- 13.** Ondersteun lokale besturen niet alleen met middelen, maar ook met competenties en visie over de aanpak van problemen als kinderarmoede. Moedig ook gemeentes die hier nog niet ver in staan aan om in te tekenen op de projectoproep. 9
- 14.** Stimuleer de Huizen van het Kind om ook kansengroepen en jonge nieuwkomers actief toe te leiden naar het lokale vrijtijdsaanbod. 9
- 15.** Stimuleer andere beleidsdomeinen om samen te werken rond preventieve gezinsondersteuning en hier ook budgetten voor vrij te maken. 9

Situering

Op 9 december 2020 kreeg de Vlaamse Jeugd Raad een adviesvraag betreffende het besluit van de Vlaamse Regering over de financiering van een vernieuwend aanbod in de preventieve gezinsondersteuning. Het is een subsidiebesluit dat past in de verdere uitbouw van de Huizen van het Kind en de structurele inbedding van OverKop-huizen.

Uit de bisnota aan de Vlaamse Regering:

“Dit besluit regelt twee verschillende subsidies:

- een subsidie van 50.000 euro per jaar voor een periode van drie jaar aan een selectie van (minstens) twintig Huizen van het Kind;
- een subsidie van 100.000 euro per jaar voor een periode van drie jaar aan zestien OverKophuizen.

In beide gevallen gaat het om een subsidie:

- voor vernieuwend aanbod dat op een geïntegreerde wijze de verbinding maakt tussen doelstellingen van het decreet preventieve gezinsondersteuning en doelstellingen vanuit verschillende beleidsdomeinen en/of -velden;
- toegekend aan een basisvoorziening, zijnde een Huis van het Kind of een OverKophuis, die geïntegreerd samenwerkt met zijn (al dan niet verplichte) partners en met hen een netwerk vormt. Dit netwerk bestaat dus uit het Huis van het Kind of het OverKophuis, en partners die functioneel relevant zijn en een inbreng doen met oog op het realiseren van de doelstellingen waarvoor een vernieuwend aanbod of een (meer) geïntegreerde dienstverlening wordt georganiseerd. Deze partners kunnen al deel uitmaken van de basisvoorziening, bijvoorbeeld een partner van het Huis van het Kind, maar kunnen zich evengoed situeren buiten de basisvoorziening, bijvoorbeeld een (externe) partner op vlak van opleiding en tewerkstelling.

Voor beide subsidies zal worden gewerkt met van een projectoproep. Afhankelijk van de combinatie van doelstellingen waarop wordt ingezet, zullen de bevoegde beleidsdomeinen actief worden betrokken bij de beoordeling.”

De Vlaamse Jeugd Raad zet al sinds 2016 actief in op de prioriteit psychisch welzijn. We waren ook betrokken bij de oprichting van de eerste OverKop-huizen. We hebben intussen heel wat ervaring met het thema en schreven eerder al beleidsadvies.¹ Zo vroegen we in een van de adviespunten van het advies ‘Psychisch welzijn’ een gedreven en ambitieus beleidskader rond laagdrempelige hulpverlening. Met meer middelen, ruimte voor experiment en ontwikkeling, en met jongeren aan de tafel.

In ons advies op het ontwerp van het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan² schreven we volgend adviespunt: “Investeer in meer ontmoetingsplaatsen voor jongeren met activiteiten die zich op het kruispunt bevinden van jeugdwerk, onderwijs, welzijn, werk & sport. Zorg voor de nodige regelluwt, meer budget en een goede omkadering om structurele en duurzame (lokale) verankering verder te kunnen garanderen.”

Gemiddeld één op de drie jongeren met mentale problemen zet de stap naar hulp. Hulp wordt gezien als iets voor jongeren met ‘serieuze’ problemen, want voor een gewoon ‘dipje’ is er geen plaats. Een ontmoetingsplaats moet daar een plek voor kunnen zijn. Jongeren weten erg goed wat ze van zulke plekken verwachten: een aangename plaats, vlot bereikbaar en altijd toegankelijk. Een plaats waar alle jongeren welkom zijn. Waar ze hun hoofd kunnen leegmaken zonder verplichtend karakter. Een plaats met lekker eten waar ze samen tafelen in een verbindende sfeer. Er is een professional aanwezig die sterk in zijn/haar schoenen staat, goed kan praten, klaarstaat om te helpen op een manier die voor iedere individuele jongere het beste werkt. Die professional kent het aanbod goed, verwijst gericht door en geeft ook tips over hoe je anderen beter kunt helpen.

Bovendien moet niet alleen de hulpverlening er onderdak vinden, de plekken kunnen ook bijdragen aan zelfontwikkeling, positieve identiteitsontwikkeling, leren samenwerken en samen zijn, elkaars mening leren respecteren, samen regels opstellen, openheid ten opzichte van elkaar en elkaars meningen, informeel leren ...

Het concept van de OverKop-huizen sluit daar mooi op aan. We zijn dan ook blij dat de Vlaamse Regering werk wil maken van de structurele verankering ervan.

Met de Huizen van het Kind hebben we minder ervaring, maar we geven hieronder enkele algemenere adviespunten mee die rekening houden met het belang voor kinderen en jongeren.

Naast de eigen ervaringen baseren we ons voor dit advies op een focusgesprek met jeugdwerkorganisaties en een kleine rondvraag bij jongeren in ons netwerk.

Advies

“Ikzelf ben toevallig via via in het OverKop-huis van Tienen terechtgekomen omdat ik dichtbij woon. Ik had al wel wat reclame gezien op tv en had er mensen over horen praten, maar de eerste stap zetten om binnen te gaan vond ik toch wel moeilijk aangezien ik de plek en de mensen niet kende. De eerste keer ging ik met een vriend die er wel vaker komt, dat maakte het voor mij veel gemakkelijker. Ik werd meteen vriendelijk onthaald door enkele begeleiders en jongeren. Er werd niet meteen gesproken over mijn problemen of diagnoses, maar over mijn kwaliteiten en talenten. Het OverKop-huis heeft verschillende ruimtes, zo kwam ik binnen in de bar, waar frisdrank en chips wordt verkocht en allemaal zetels staan waar je heel vrijblijvend kunt gaan zitten voor een gesprek, om een spelletje te spelen ... Er is een ruimte met een keuken en er zijn tafels waar ateliers worden georganiseerd. Naarmate ik vaker het OverKop-huis bezocht, werd het steeds meer als een tweede thuis voor mij. Ik leerde nieuwe mensen kennen, maakte zelfs heel wat vrienden, hoef me niet beter voor te doen dan ik me voel, kan altijd terecht voor een vraag of gesprek, doe dingen die ik graag doe zoals muziek maken ... OverKop heeft zeker een belangrijke rol gespeeld in mijn weg naar herstel. Ik ben eindelijk meer dan ‘het depressieve meisje dat zo vaak in opname ging en niet meer

¹ <https://vlaamsejeugd Raad.be/nl/adviezen/psychisch-welzijn>

² <https://vlaamsejeugd Raad.be/nl/adviezen/ontwerp-jeugd-en-kinderrechtenbeleidsplan-2020-2024>

naar school kon'. Ik ben Riet, iemand die het af en toe moeilijk heeft, maar eindelijk omringd is door mensen die haar bijstaan en in haar geloven." Getuigenis van Riet, jongere die naar het OverKop-huis in Tienen gaat

In voorliggend advies geven we aanbevelingen over

- hoe een OverKop-huis er idealiter uitziet;
- wat we het best kunnen opnemen in de projectoproep;
- de verdere uitrol van de Huizen van het Kind.

1.1 Hoe ziet een OverKop-huis er idealiter uit?

- Zet in op een goede synergie tussen jeugdwerk en jeugdhulp. Doe dat door samenwerkingen en de kracht van beide sectoren te combineren. Maak daar een belangrijke voorwaarde van bij het goedkeuren van projecten.
- Sta toe dat er verschillende OverKop-modellen zijn die zijn aangepast aan de noden van de desbetreffende regio en die rekening houden met lokale contexten en jongeren én het bestaande zorg- en jeugdwerkeraanbod.
- Werk een langetermijnvisie uit voor OverKop.

OverKop moet staan voor een goede synergie tussen jeugdwerk en jeugdhulp. Goed jeugdwerk, maar ook goede jeugdhulpverlening is contextafhankelijk. Ook voor de OverKop-huizen bestaat er niet iets als *one size fits all*. Het is belangrijk dat er rekening wordt gehouden met de lokale contexten en jongeren én met het bestaande zorg- en jeugdwerkeraanbod in de regio. Sta toe dat er dus verschillende 'OverKop-modellen' bestaan. Dat kan in één context betekenen een fysiek huis, en in een andere, waar er al veel inloophuizen en jeugdwerk aanwezig zijn, bijvoorbeeld een samenwerkingsverband tussen jeugdwerk en ambulante hulp.

Een belangrijk aandachtspunt is ervoor zorgen dat er geen concurrentie ontstaat tussen het bestaande jeugdwerk en de inloophuizen enerzijds en tussen de nieuwe OverKop-huizen anderzijds. De informele doelen van het OverKop-huis sluiten nauw aan bij wat bepaalde initiatieven van jeugdwerk ook doen. 'OverKop' is een nieuw label. In wat verschilt het precies van al bestaande initiatieven van jeugdwerk? Is het de aanwezigheid van professionele psychologische bijstand die een OverKop-huis anders maakt dan het reguliere aanbod? Waarom kunnen bestaande jeugdwerkinitiatieven die dezelfde methodieken hanteren (trouwens ook onderhevig aan erkenningsvoorwaarden), zichzelf niet 'OverKop' noemen? Kan het op termijn een label worden voor inloophuizen met aandacht voor mentaal welbevinden? Er is al een heel groot aanbod aan initiatieven die hier lokaal op inspelen. Er kunnen slechts 16 OverKop-huizen worden erkend. Hoe zal die balans zijn tussen het reeds bestaande aanbod en de OverKop-huizen?

Duidelijkheid scheppen voor de jongere en organisaties moet het doel zijn, niet het krampachtig in stand proberen houden van het merk 'OverKop'. OverKop wil toegankelijkheid creëren en een verbinder zijn in een zeer versnipperd jeugdhulplandschap. Dan is het belangrijk dat het zelf geen extra categorie wordt. Meer duidelijkheid voor initiatieven die willen indienen is nodig. Maar er is ook nood aan een langetermijnplan over wat de bedoeling is met de OverKop-huizen. Is dit een geheel nieuw aanbod creëren, samenwerking stimuleren tussen reeds bestaande initiatieven, een herkenbaar label voor jongeren in de markt zetten,... Hier denken we als Vlaamse Jeugd Raad graag mee over na.

Zet participatie centraal in de projectoproep, de lokale uitrol én de inrichting van de OverKop-huizen. Betrek de lokale jeugdraden.

We zijn blij te lezen dat participatie centraal staat. Pas dat zowel toe in de OverKop-huizen zelf, als in de projectoproep en jurering, en de uitrol in samenwerking met de regio's en lokale besturen. Dat kan door bijvoorbeeld de lokale jeugdraad prominent een plek te geven binnen het zorgregio-overleg dat meebeslist over de locatie en de uitwerking van het OverKop-huis. Daarnaast moeten jongeren alle kansen krijgen om bij te dragen aan hun OverKop-huis. Dat kan op heel wat manieren: door te beslissen over het aanbod, de aankleding, de communicatie, maar zelfs het bestuur van hun OverKop-huis. We vinden het ook belangrijk dat OverKop-huizen voldoende de noden van de lokale context in kaart brengen en dus voldoende jongeren bevragen in functie van de omgevingsanalyse.

Hou zowel bij het design en de criteria van de projectoproep, als bij de lokale uitrol van de OverKop-huizen rekening met de 7 B's van drempelverlagend werken: betaalbaarheid, beschikbaarheid, bereikbaarheid, begrijpbaarheid, bruikbaarheid, bekendheid en betrouwbaarheid.

Betaalbaarheid

Deelnemen aan de activiteiten van de OverKop-huizen moet gratis zijn. Ook de hulpverlening (bv. psycholoog) die aanwezig is in het OverKop-huis is dat. Psychologische hulpverlening is momenteel veel te duur voor de meerderheid van de jongeren. Bij jongeren die toch naar een psycholoog gaan, zijn het nu meestal de ouders die betalen of is het geregeld met de ziekteverzekering. Maar dat heeft impact op de anonimiteit en zelfredzaamheid van jongeren en zorgt voor extra drempels.

Beschikbaarheid

Alle jongeren moeten een beroep kunnen doen op de diensten van een OverKop-huis. Dat betekent dat de activiteiten vooral moeten plaatsvinden na de schooluren en op andere momenten waarop jongeren beschikbaar zijn. De aanwezige hulpverlening is daar idealiter ook aan afgestemd. Dat betekent geen standaard negen-tot-vijf-dienstverlening, maar openingsuren 's avonds en in het weekend. Indien nodig moeten jongeren meteen terecht kunnen bij een therapeut voor een gesprek. Momenteel zijn er allerhande wachtlijsten voor psychologische hulp voor jongeren. We vragen ons af of jongeren dan niet alsnog van het kastje naar de muur gestuurd zullen worden bij een eventuele verdere doorverwijzing. Dat moeten we absoluut vermijden. Werk dus verder de wachtlijsten voor psychologische hulpverlening weg.

Een extra aandachtspunt is ook dat het niet gemakkelijk is om als jongere toe te treden tot een al bestaande groep, die vaak ook een niche is van de verschillende jongerengroepen aanwezig in die bepaalde regio (bv. studenten, scholieren, kwetsbare jongeren, jongeren met een migratieachtergrond). Er kwamen ons verhalen ter ore van jongeren die zich niet welkom voelden in een OverKop-huis omdat ze er nog niemand kenden. Het vergt extra inspanningen om te allen tijde een open cultuur te blijven behouden met een va-et-vient van nieuwe heel diverse jongeren. Samenwerkingen met verschillend jeugdwerk in de buurt, zodat er geen 'dominante groep' tot stand komt, kan hier een oplossing bieden. Daarnaast moet worden ingezet op een laagdrempelig onthaal.

Bereikbaarheid

De OverKop-huizen moeten voor jongeren herkenbare en bereikbare locaties zijn. Dat wil zeggen veilig en vlot bereikbaar met het openbaar vervoer en zachte mobiliteit als de fiets. Jongeren hebben een duidelijke mening over deze plekken. De locaties moeten voor jongeren aantrekkelijk zijn en eerder aanvoelen als 'jeugdwerk' dan als 'jeugdhulp'. Plekken waar ze zo kunnen binnenlopen, zonder afspraak, kunnen rondhangen en anderen ontmoeten. Maar waar ze ook een goed gesprek kunnen voeren met een hulpverlener als ze daar behoefte aan hebben.

Per zorgregio wordt er voorzien om één OverKop-huis (dat op één of meerdere locaties werkt) op te richten. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is dat er niet mag worden van uitgegaan dat jongeren ver zullen reizen om in een andere stad of gemeente naar een OverKop-huis te gaan. Ook binnen een grootstedelijke context is het niet vanzelfsprekend dat een jongere naar de andere kant van de stad gaat om hulp te zoeken. **Outreaching werken blijft daarom de belangrijkste manier om jongeren te bereiken.** Als Vlaamse Jeugdraad vinden we dat dan ook een belangrijk criterium voor toekomstige OverKop-huizen. Hoe gaan zij ervoor zorgen dat ze bereikbaar zijn voor jongeren? Via ambulante hulp bij al bestaande jongerenwerkingen? Of een samenwerkingsverband met verschillende jeugdwerkorganisaties in de regio's?

Bekijk goed waar er nog lacunes zijn op het vlak van jeugdwerk of jeugdhulp. In bepaalde regio's kan het dus meer opportuun zijn om het OverKop-huis toe te wijzen aan een landelijker gebied, dan aan de grote stad. Dat vergt wel een andere manier van werken. Niet elke regio heeft letterlijk behoefte aan een inloophuis. Ook andere vormen van *outreaching* van hulp in samenwerking met bestaand of te creëren jeugdwerk moeten mogelijk zijn en in aanmerking komen voor het logo 'OverKop'. Bekijk per regio waar welk 'type huis' mogelijk en nodig is.

Begrijpbaarheid

De beste hulpverlening voor jongeren is hulpverlening die in de mate van het mogelijke aansluit op de taal van de jongere.

We zijn blij te lezen dat aan OverKop ook een luik rond kwaliteitsvolle informatie zal worden gekoppeld. Jongeren kunnen met heel wat vragen naar een OverKop-huis stappen en het is dan ook belangrijk dat ze daar de nodige antwoorden krijgen. Werk daarvoor samen met sterke partners als WAT WAT of Nok Nok om een stevig infoaanbod te voorzien over alle levensdomeinen, en niet alleen over mentale gezondheid.

Bruikbaarheid

De jongere is eigenaar van zijn of haar traject. Dat wil zeggen dat het de jongere zelf is die aangeeft of hij/zij behoefte heeft aan individuele hulpverlening. De begeleiders in het OverKop-huis zijn toegankelijk, kunnen goed gesprekken voeren, en zijn ook vlot in de omgang met jongeren. Daarnaast kennen ze het hulpverleningslandschap en kunnen ze warm doorverwijzen naar specifieke instanties, al dan niet aanwezig in het OverKop-huis zelf. Ze trainen de aanwezige jongeren ook in zelfzorg, weerbaarheid, veerkracht en hoe ze anderen kunnen helpen. Jongeren die naar het OverKop-huis gaan krijgen zo concrete tools mee.

Bekendheid

Jongeren moeten afweten van het bestaan van het OverKop-huis, wat in betrekkelijk grote zorgregio's niet evident is. Communiceer over het aanbod naar jongeren op plekken waar zij nu al zijn. Dit kan offline via scholen, jeugdwerk,... Of online via bestaande jongerenkanalen.

Betrouwbaarheid

Jongeren hebben, door bepaalde ervaringen die ze hadden, niet altijd vertrouwen in overheidsinstellingen. Het is dan ook belangrijk om op die relatieopbouw in te zetten. Zo moet er aandacht gaan naar cultuursensitieve zorg. ROJM, verantwoordelijk voor het OverKop-huis in Mechelen, werkt bijvoorbeeld met kwetsbare jongeren met heel diverse achtergronden en geloofsovertuigingen. Bij hun jongeren was er voor Overkop heel wat schroom of drempels voor hen om bij een psycholoog te gaan. Vaak zijn deze wit, vrouwelijk en middenklasse en bestaat daar een kloof in referentiekader. ROJM wil met hun OverKop-huis hulpverleners 'jongerenklaar' maken, maar ook omgekeerd hun jongeren 'hulpverleningsklaar'.

1.2 Aandachtspunten voor de projectoproep 'OverKop-huizen'

- Maak de geleerde lessen van de vijf pioniers kenbaar zodat anderen ervan kunnen leren.
- Zorg ervoor dat de eindevaluatie na drie jaar aangepast is aan de manier van werken en eigenheid van de OverKop-huizen. Betrek ook jongeren bij het evaluatieproces.

De huidige OverKop-huizen bestaan nu zo'n drie jaar. We zijn benieuwd naar de eerste evaluatie van deze vijf huizen. Het kan interessant zijn om die evaluatie naar aanleiding van de voorziene projectoproep publiek te maken. Er kan hier ongetwijfeld veel uit worden geleerd. Hoe werd tot nu toe geëvalueerd? Wat zijn evaluatiecriteria waaraan OverKop-huizen in de toekomst zullen moeten voldoen? We zijn blij te lezen dat ontmoeting en verbinding een doel op zich zijn van de OverKop-huizen. We pleiten er dan ook voor om niet voor output- of *outcome*- financiering te kiezen, zoals bijvoorbeeld vaak wordt toegepast bij grote tenderopdrachten die de overheid uitschrijft. Dit type praktijken heeft behoefte aan een ander soort evaluatie die vooral menselijke relaties beoordeelt, wat nooit rechtstreeks kan worden gelinkt aan het al dan niet ontvangen van een subsidie.

Betrek ook jongeren bij de evaluatie. Participatie staat tenslotte centraal en hun ervaring is bepalend voor het succes van een OverKop-huis.

- 100.000 euro per OverKop-huis is een te klein budget. Zorg ervoor dat projecten worden geselecteerd die door hun manier van werken of potentieel toch resultaten kunnen boeken. Moedig lokale besturen aan tot cofinanciering.
- Maak de regels rond cofinanciering glashelder zodat daarover geen verwarring kan ontstaan.

We zijn blij met de financiële impuls, maar 100.000 euro is niet genoeg om de bestaande uitdagingen aan te pakken. Ter illustratie: OverKop Gent heeft reële kosten van 250.000 euro per jaar. En ook zij moeten creatieve oplossingen zoeken voor wie al dan niet op de payroll staat, de te huren locatie etc. We vragen ons als Vlaamse Jeugdraad dan ook af hoe er gegarandeerd kan worden dat de toegekende middelen zullen volstaan om daadwerkelijk iets te doen. Moet er bij de indiening van de projecten al duidelijkheid zijn over de inbreng van bijvoorbeeld lokale besturen? Dat lijkt ons weinig realistisch, aangezien de budgetten op lokaal niveau eind 2020 werden goedgekeurd en er toen nog geen sprake was van deze projectoproep. Cofinanciering vanuit de lokale besturen is anderzijds wel wenselijk.

Daarnaast is er nood aan transparantie over hoe de verschillende middelen zullen worden aangewend: welk deel is voor meer jeugdwerk aanbod en welk deel specifiek voor jeugdhulp? Ook is er nood aan duidelijkheid over de regels rond cofinanciering, waarmee we geen oproep doen naar meer regels. Indieners voor de projectoproep moeten van tevoren een goede inschatting kunnen maken. Bijvoorbeeld wanneer het OverKop-huis zou worden geënt op een vrijetijdswerking die al bestaat en deels gefinancierd wordt door het Departement Jeugd en door lokale besturen.

We zijn benieuwd hoe de OverKop-huizen zullen worden verduurzaamd om zo een langetermijninjectie te voorzien voor preventie en eerstelijns hulp.

Zorg ervoor dat de genoemde partners zoals lokale besturen, jeugdwerk, CAW's, CLB's, 1Gezin1Plan ... op voorhand en via verschillende wegen op de hoogte zijn van de aankomende projectoproep. Geef indien mogelijk voor 1Gezin1Plan ook een contactpersoon met wie geïnteresseerde indieners contact kunnen opnemen.

Om een dergelijke projectoproep binnen de voorziene termijn te doen slagen is het onontbeerlijk om de verschillende soorten partners van bij de bekendmaking mee te hebben. Zo vragen we ons af of de projectoproep al voldoende is gecommuniceerd aan de lokale besturen, de CAW's, CLB's ... Is het mogelijk om per 1Gezin1Plan-regio een contactpersoon op te geven? De tijdspanne is voor geïnteresseerden kort om een projectaanvraag in te dienen. Hoe meer informatie kan worden meegegeven, hoe minder het zal meespelen dat alleen wie al contacten heeft kans maakt.

- Sta toe dat het eerste projectjaar voor nieuwe OverKop-huizen nog een ontwikkelingsjaar is. Dat jaar is nodig om de dienstverlening op punt te stellen, jongeren en partners te betrekken, cofinanciering te zoeken, een geschikte locatie te vinden ...
- Zorg ervoor dat jongeren van meet af aan mee aan tafel zitten. Een eerste stap om dat te verwezenlijken is door lokale jeugdleden en jeugdwerk op de hoogte te stellen van deze projectoproep.

De huidige OverKop-huizen hebben tijd gehad om te starten, hun werking uit te bouwen, de juiste partners te zoeken, jongeren te betrekken, zichzelf lokaal te verankeren etc. Voor de nieuwe kandidaat-OverKop-huizen laat de termijn van de projectoproep niet toe om nu al alles tot in de puntjes uit te klaren met lokale besturen en partners. Sta toe dat het eerste projectjaar wordt ingeschreven als ontwikkelingsjaar waarbij er gewerkt kan worden aan het participatieve opzet met jongeren, de lokale inbedding, de zoektocht naar partners (breder dan de 'usual suspects'), cofinanciering, een geschikte locatie etc. Voor participatie van jongeren op lokaal niveau is samenwerking met de lokale jeugdleden essentieel. Als zij daar draagkracht voor hebben tenminste. De projectoproep kan daarom ook beter naar alle lokale jeugdleden worden verspreid.

1.3 Aandachtspunten voor de projectoproep 'Huizen van het Kind'

We zijn blij te lezen dat de Huizen van het Kind ook een financiële impuls zullen krijgen om hun werkingen verder uit te bouwen. Een deel van wat we hierboven vermelden voor de OverKopHuizen is ook van toepassing op de Huizen van het Kind. Zo moeten kinderen en jongeren onder de 18 jaar ook kunnen participeren in besluitvorming hierrond en is een implicatie van lokale jeugdleden dus essentieel. We maken ook nog enkele andere kanttekeningen:

Ondersteun lokale besturen niet alleen met middelen, maar ook met competenties en visie over de aanpak van problemen als kinderarmoede. Moedig ook gemeentes die hier nog niet ver in staan aan om in te tekenen op de projectoproep.

In ons advies 'Mondmaskers en megafoons'³ benadrukten we het al. Armoede en hoe ermee om te gaan, bijvoorbeeld via preventieve gezinsondersteuning, kan niet alleen aan lokale besturen worden overgelaten. Vlaanderen moet de coördinatie ervan in handen houden. Er zijn lokale besturen die er al heel wat ervaring over hebben opgebouwd, maar er zijn ook lokale besturen die veel te weinig doen. Als kind zou het niet mogen uitmaken in welke gemeente je opgroeit. Lokale besturen geven zelf aan dat ze de nodige competenties, kaders en modellen missen om dat beleid vorm te geven en de regierol op te nemen. De Vlaamse overheid kan op dat vlak de lokale besturen sterker ondersteunen. Een financiële impuls is goed, maar lost niet alles op, bijvoorbeeld het gebrek aan de nodige competenties en visie. Bij deze projectoproep specifiek vragen we ons dan ook af hoe ervoor zal worden gezorgd dat de extra middelen niet naar de twintig beste leerlingen gaan. Hoe wil de minister de gemeentes, ook diegene die geen interesse of ervaring hebben, aansporen om er echt werk van te maken en op een structurele manier problemen als kinderarmoede aan te pakken?

Stimuleer de Huizen van het Kind om ook kansengroepen en jonge nieuwkomers actief toe te leiden naar het lokale vrijetijdsaanbod.

Stimuleer andere beleidsdomeinen om samen te werken rond preventieve gezinsondersteuning en hier ook budgetten voor vrij te maken.

Huizen van het Kind werken op kruispunten tussen welzijn en andere beleidsdomeinen als vrije tijd, integratie en inburgering, werk ... De Vlaamse Jeugd Raad schreef in 2018 het advies 'Vrije tijd voor jonge nieuwkomers'⁴ waarin we pleiten voor het belang van oriëntatie van jonge nieuwkomers naar het lokale vrijetijdsaanbod. Huizen van het Kind kunnen hierin een hefboom zijn en zouden ook een coördinerende rol kunnen spelen om jonge nieuwkomers naar vrijetijdsactiviteiten toe te leiden. Dat kan in de projectoproep ook exemplarisch vermeld of aangemoedigd worden.

Maar ook bijvoorbeeld cultuurparticipatie zou hieraan kunnen worden gelinkt. Stimuleer andere beleidsdomeinen dan ook verder om samen te werken rond preventieve gezinsondersteuning en hier budgetten voor vrij te maken.

³ <https://vlaamsejeugdraad.be/nl/adviezen/mondmaskers-en-megafonen-onze-stem-gaat-niet-meer-in-lockdown>

⁴ <https://vlaamsejeugdraad.be/nl/adviezen/recht-op-vrije-tijd-voor-jonge-nieuwkomers>